

KONTROLLIARUANNE

nr OSIV-2-6/06/76
14.08.2006

**Põllumajandusministeeriumi
2005. aasta raamatupidamise aastaaruande ja
tehingute seaduslikkuse auditeerimine
riigi 2005. aasta majandusaasta koondaruandele
hinnangu andmiseks**

Tallinn
2006

Kokkuvõte

Riigieelarve seaduse kohaselt peab Riigikontroll andma hinnangu riigi 2005. aasta majandusaasta koondaruandele ja tehingute seaduslikkusele.

Riigikontroll korraldas auditi "Põllumajandusministeeriumi 2005. aasta raamatupidamise aastaaruande ja tehingute seaduslikkuse auditeerimine riigi 2005. aasta majandusaasta koondaruandele hinnangu andmiseks" eesmärgiga anda hinnang riigi majandusaasta koondaruande seisukohalt oluliste Põllumajandusministeeriumi majandusaasta aruande saldode kohta.

Riigi majandusaasta koondaruande seisukohalt olid olulisteks saldodeks muud nõuded ja ettemaksed, osalused konsolideerimisgrupi ja sidusüksustes, muud kohustused ja saadud ettemaksed, lühiajalised laenukohustused, sihtfinantseerimine, saadud toetused, muud toetused, majandamis- ja personalikulud. Põllumajandusministeeriumi valitsemisala seisukohalt oli riskihinnangust lähtudes oluline veel ka materiaalse põhivara arvestus. Riigikontroll kontrollis kõiki nimetatud tehinguklasse. Lisaks auditeeris Riigikontroll Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ameti (edaspidi ka PRIA) laenu- ja liisingunõudeid.

Riigikontroll ei kontrollinud põllumajandustoetuste taotluste menetlemise ja toetuste väljamaksmise seaduslikkust.

Riigikontrolli hinnangul olid valimisse langenud majandustehingud sooritatud olulises osas kooskõlas nende tehingute kohta käivate olulisemate õigusaktidega.

Riigikontroll leidis olulisi puudusi Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ameti raamatupidamise korralduses. Auditi lõppedes 2006. aasta juuli keskel puudus Riigikontrollil kindlus, et PRIA bilansis kajastuvate nõuete ja ettemaksete ning laenu- ja liisingunõuete (kokku 1 056 112 117 krooni) ning muude kohustuste ja saadud ettemaksete (625 457 018 krooni) saldod on kajastatud 31.12.2005. a seisuga õigesti. Nimetatud tehinguklasside saldod olid 31.12.2005. a seisuga arvestuslikud, neid saldod ei olnud aasta lõpus ega ka audititoimingute lõppemise ajaks võrreldud teiste osapoolte saldodega. Puuduste tõttu PRIA raamatupidamise korralduses **ei saanud Riigikontroll anda hinnangut kohustuste ja nõuete saldode kajastamise õigsusele Põllumajandusministeeriumi 2005. a raamatupidamise aastaaruandes. Ülejäänud kontrollitud tehinguklasside saldod on Riigikontrolli hinnangul Põllumajandusministeeriumi raamatupidamise aastaaruandes 31.12.2005. a seisuga olulises osas õigesti kajastatud.**

Oluline tähelepanek. Põllumajandusministeerium ega Rahandusministeerium ei olnud oma raamatupidamise aastaaruandes näidanud kohustust maksta Euroopa Liidu eelarvesse 714 834 760 krooni. Nimetatud maksekohustus tekkis 2005. aastal, kui Euroopa Komisjon kohustas Eestit tasuma liidu eelarvesse Euroopa Liiduga ühinemise hetkel Eestis olnud ülemääraste laovarude eest. Riigikontroll on seisukohal, et otsuse, millisel ministeeriumil on kohustus seda nõuet oma aruandes kajastada, peab tegema Vabariigi Valitsus.

***

Põllumajandusminister, saades teada Riigikontrolli otsusest mitte anda hinnangut ministeeriumi koondaruandes kajastuvate kohustuste ja nõuete saldode õigsusele, kohustas PRIA-t need saldod tagantjärele inventeerima. Inventuuride tulemused vormistati juuli lõpuks. Juuli lõpus ja augusti alguses hindas ministeerium PRIA korraldatud inventuuride tulemusi ja asus seisukohale, et need on usaldusväärsed; inventuuride käigus fikseeritud vea suurus ei mõjuta koondhinnangut inventeeritud saldode õigsusele. Dokumendid, mis ministeerium esitas Riigikontrollile inventuuride korraldamise ja nende tulemuste hindamise kohta, kinnitavad ministeeriumi hinnangut inventuuride tulemuste usaldusväärsuse kohta.

Minister informeeris Riigikontrolli abinõudest, mida on rakendatud ja rakendatakse edaspidi PRIA raamatupidamiskorralduse parandamiseks ja muude auditi käigus selgunud puuduste kõrvaldamiseks. Ministri vastus on lisatud aruande lõppu.

Sisukord

SISSEJUHATUS	4
Auditi iseloomustus	4
Auditeeritud valitsemisala iseloomustus	6
1. RIIGIKONTROLI MÄRKUS, HINNANG JA OLULINE TÄHELEPANEK.....	7
1.1. Märkus toetuste kajastamise kohta	7
1.2. Hinnang tehinguklasside majandusaasta aruandes kajastamise õigsuse ja tehingute seaduslikkuse kohta	7
1.3. Ülemäärase laovaru eest tasumise kohustuse kajastamata jätmine	8
2. MUUD TÄHELEPANEKUD.....	9
2.1. Puudused PRIA raamatupidamiskorralduses.....	9
2.2. Riigieelarve seaduse nõuete eiramine.....	9
2.2.1. Vead eelarve koostamisel	9
2.2.2. Investeeringute tegemine tegevuskulude arvelt.....	10
2.2.3. Ettemaksete tegemine eelarveaasta lõpul	10
2.3. Riigile ebasoodsad üüri- ja rendilepingud	11
2.4. Puudused riigihangete korraldamisel	12
2.5. Saadud vara ebasoodsatel tingimustel kasutamine.....	12
3. EELMISEL AASTAL TEHTUD ETTEPANEKUTE RAKENDAMINE	13
4. ETTEPANEKUD	14
PÕLLUMAJANDUSMINISTRI VASTUS	15

Sissejuhatus

Kontrolliaruandes on välja toodud olulisemad puudused, mis on kordunud või mis võivad viia oluliste vigade tekkimiseni raamatupidamise aastaaruandes või tehingute kehtetuks tunnistamiseni nende ebaseaduslikkuse tõttu. Lisaks kontrolliaruandele saatis Riigikontroll Veterinaar- ja Toiduameti peadirektorile, Põllumajandusuuringute Keskuse direktorile, Jõudluskontrolli Keskuse direktorile ja Jõgeva Sordiaaretuse Instituudi direktorile märgukirja auditi käigus tehtud tähelepanekute kohta, mis kontrolliaruandes ei kajastu, sest tuvastatud vead ei mõjuta üldhinnangut kontrollitud tehinguklasside saldode õigsusele ja tehingute seaduslikkusele.

Auditi iseloomustus

Riigieelarve seaduse järgi peab Riigikontroll andma hinnangu riigi 2005. aasta majandusaasta koondaruandele ja tehingute seaduslikkusele.

Auditi eesmärgiks on anda hinnang riigi majandusaasta koondaruande seisukohalt oluliste Põllumajandusministeeriumi aastaaruande näitajate ja nende aluseks olnud tehingute seaduslikkuse kohta. Lisaks hinnangule on kontrollitud valdkondades välja toodud olulisemad tähelepanekud raamatupidamiskorralduse, tehingute seaduslikkuse ja sisekontrollisüsteemi kohta ning tehtud vastavad ettepanekud.

Märkusena on kontrolliaruandes välja toodud finantsaruande õigsuse ja majandustehingute seaduslikkuse kohta tehtud tähelepanek, mis Riigikontrolli hinnangul on oluline. Oluliseks loetakse finantsaruande puhul sellist tähelepanekut, mille teadmine tõenäoliselt mõjutab finantsaruande kasutajat, ning majandustehingute puhul selliseid õigusaktide nõuete eiramisi, mis võivad põhjustada märkimisväärse kahju. Olulisus sõltub tähelepaneku rahalisest mahust ja sisust ning seda hinnatakse ümbritsevate tingimuste taustal.

Muude tähelepanekutena on aruandes esitatud leiud, mis summade ning nende ilmumise asjaolude ebaolulisuse tõttu Riigikontrolli hinnangut raamatupidamise aastaaruande õigsuse ja tehingute seaduslikkuse kohta ei mõjutanud, kuid mis teistsuguste tingimuste korral võivad viia oluliste vigade tekkimiseni raamatupidamise aastaaruandes või tehingute seaduslikkuses.

Aruandes ei ole kajastatud auditeerimise käigus leitud vähem tähtsaid puuduseid, mille ilmumise asjaolud on tavapärased ja mille mõju pole märkimisväärne. Selliste puuduste kõrvaldamise vajadusele on auditeeritava tähelepanu juhitud kas neile saadetud märgukirjas või auditi käigus.

Riigikontroll auditeeris Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas kõiki riigi majandusaasta koondaruande seisukohalt olulisi tehinguklasse (vt tabel 1).

Tabel 1. Auditeeritud tehinguklassid

Tehinguklassi nimetus	Tehinguklassi saldo Põllumajandusministeeriumi valitsemisala 2005.a konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes (kr)	Asutus, mida auditeeris Riigikontroll	Auditeeritud asutuste tehinguklassi saldod kokku seisuga 31.12.2005 (konsolideerimata, kr)
Muud nõuded ja ettemaksud	1 007 142 819	Põllumajandusministeerium PRIA Veterinaar- ja Toiduamet Veterinaar- ja Toidulaboratoorium	999 200 240
Osalused avaliku sektori ja sidusüksustes	607 280 262	Põllumajandusministeerium	607 280 262
Materiaalne ja immateriaalne	497 997 262	Põllumajandusministeerium PRIA Veterinaar- ja Toiduamet	395 159 712

põhivara		Veterinaar- ja Toidulaboratoorium Põllumajandusuuringute Keskus	
Muud kohustused ja saadud ettemaksed	625 457 018	PRIA Veterinaar- ja Toidulaboratoorium	615 994 345
Lühiajalised laenukohustused	426 576 663	PRIA	426 258 070
Sihtfinantseerimine	60 936 153	PRIA Veterinaar- ja Toidulaboratoorium	50 684 543
Tulud kaupade ja teenuste müügist	76 641 122	Jõgeva Sordiaretuse Instituut Jõudluskontrolli Keskus	26 884 055
Saadud toetused	2 010 513 410	Põllumajandusministeerium PRIA Veterinaar- ja Toidulaboratoorium	1 998 002 560
Muud toetused	2 010 491 462	PRIA	2 004 284 453
Tööjõukulud	259 830 248	Põllumajandusministeerium PRIA Veterinaar- ja Toiduamet Veterinaar- ja Toidulaboratoorium Taimetoodangu Inspeksioon Põllumajandusuuringute Keskus Jõgeva Sordiaretuse Instituut Jõudluskontrolli Keskus Eesti Maaviljeluse Instituut Maamajanduse Infokeskus Eesti Põllumajandusmuuseum C. R. Jakobsoni Talumuuseum Lääne, Pärnu ja Viru Maaparandusbürood	249 195 649
Majandamiskulud	236 736 116	Põllumajandusministeerium PRIA Veterinaar- ja Toiduamet Veterinaar- ja Toidulaboratoorium Taimetoodangu Inspeksioon Põllumajandusuuringute Keskus Jõgeva Sordiaretuse Instituut Jõudluskontrolli Keskus Eesti Maaviljeluse Instituut Maamajanduse Infokeskus Eesti Põllumajandusmuuseum Lääne, Pärnu ja Viru Maaparandusbürood	258 906 167

Lisaks eeltoodud tehinguklassidele auditeeris Riigikontroll riigivara kasutamist ning Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ameti laenu- ja liisingunõudeid.

Hinnangu andmisel kontrollitavatele tehinguklassidele tugines Riigikontroll järgmistele kriteeriumidele¹:

- varad, kohustused ja majandustehingud on aruannetes kajastatud täielikult ja aritmeetiliselt õigesti ning avalikustatud ja klassifitseeritud arusaadavalt;
- varad ja kohustused on tegelikult olemas, kuuluvad Põllumajandusministeeriumile ja on näidatud õiges väärtuses;

¹ Kriteeriumid on kooskõlas rahvusvahelise auditeerimisstandardiga nr 500 "Auditi tõendusmaterjal".

- majandustehingud on aruandeperioodil tegelikult toimunud ja kajastatud õiges perioodis;
- majandustehingud on olulises osas kooskõlas tähtsamate asjakohastes regulatsioonides sisalduvate nõuetega.

Hinnangu andmisel aruandeaasta majandustehingute seaduslikkusele lähtus Riigikontroll auditeeritu suhtes kehtivatest olulisemates seadustes sätestatud nõuetest. Põllumajandusministeeriumi seisukohalt olulisemad õigusaktid, millele olulises osas vastavust kontrolliti, on raamatupidamise seadus, riigieelarve seadus, riigivaraseadus, 2005. a riigieelarve seadus ja riigihangete seadus. Riigikontroll ei kontrollinud põllumajandustoetuste taotluste menetlemise ja toetuste väljamaksmise vastavust õigusaktidele.

Riigikontroll sooritas auditi kooskõlas INTOSAI² auditistandarditega. Need standardid nõuavad, et audit kavandatakse ja sooritatakse viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, et finantsaruanded ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi.

Auditi käigus kontrollisid audiitorid väljavõtteliselt tõendusmaterjale, millel põhinevad riigi raamatupidamise aastaaruande seisukohalt olulised saldod, ning analüüsisid aruannete koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtteid ja juhtkonna raamatupidamislikke hinnanguid ning majandustehingute õiguspärasust.

Audit tugines algdokumentatsiooni kontrollile, analüütilistele kontrollitoimingutele ja sisekontrolli süsteemi toimivuse testimisele. Audititeavet kogudes intervjueriti Põllumajandusministeeriumi valitsemisala asutuste raamatupidajaid, siseaudiitoreid ja teisi teenistujaid.

Riigikontrolli sooritatud audititoimingud annavad põhjendatud aluse arvamus avaldamiseks riigi majandusaasta koondaruande seisukohalt oluliste Põllumajandusministeeriumi aastaaruande näitajate ja nende aluseks olnud tehingute seaduslikkuse kohta.

Auditi meeskonda kuulusid auditijuht Inga Häkkinen ning audiitorid Jaana Tõnisson ja Ingrid Lepasild.

Auditeeritud valitsemisala iseloomustus

Põllumajandusministeeriumi finantsolukorra ning majandustegevuse tulemuste kajastamise eest vastutavad minister Ester Tuiksoo ja kantsler Ants Noot. Põllumajandusministeeriumi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande õigsust kinnitas oma allkirjaga kantsler Ants Noot ning selle on Vabariigi Valitsusele esitamiseks heaks kiitnud minister Ester Tuiksoo. Ministeeriumi ja tema valitsemisala raamatupidamise korraldamist koordineerisid Põllumajandusministeeriumi finantsosakonna juhataja Marika Kongas ning ministeeriumi pearaamatupidaja Maiu Lutter.

31.12.2005. a seisuga oli Põllumajandusministeeriumi valitsemisala bilansimaht ligi 2,27 miljardit krooni ning see suurenes võrreldes 2004. aastaga 25%. Bilansimaht kasvas peamiselt põhivara saldo ja välisabi vahendamisest tulenevate nõuete ning ettemaksete saldo suurenemise arvel. Bilansis moodustab varadest 55% põhivara ning 45% muud nõuded ja ettemaksed.

Põllumajandusministeeriumi 2005. aasta eelarve täitmine oli 2,35 miljardit krooni ja see on võrreldes 2004. aastaga vähenenud 130 miljoni krooni võrra ehk 5%.

Põllumajandusministeeriumi valitsemisala 2005. a majandusaasta raamatupidamise aastaaruandesse on konsolideeritud Põllumajandusministeeriumi kui üksikasutuse ning Põllumajandusministeeriumi valitsemisala 26 riigiasutuse (raamatupidamiskohustuslase üksuse) 2005. aasta raamatupidamise andmed.

---

² *International Organisation of Supreme Audit Institutions* – Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all.

1. Riigikontrolli märkus, hinnang ja oluline tähelepanek

1.1. Märkus toetuste kajastamise kohta

Põllumajandusministeeriumi konsolideeritud bilansi varadest moodustavad muud nõuded ja ettemaksed (summas 1 007 142 819 krooni, sh PRIA saldo 983 886 754 krooni) koos laenu- ja liisingunõuetega (summas 48 969 298 krooni, sh PRIA saldo 48 346 010 krooni) kokku 47% ning bilansi kohustustest moodustavad muud kohustused ja saadud ettemaksed 28% (summas 625 457 018 krooni, sh PRIA saldo 615 548 828 krooni). Eelnimetatud tehinguklasside saldodest valdav osa, s.o 98% tuleneb PRIA tehingutest.

Audititoimingute lõppedes 12.07.2006. a puudus Riigikontrollil kindlus, et nimetatud tehinguklasside saldod on Põllumajandusministeeriumi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes 31.12.2005. a seisuga kajastatud õigesti, kuna 2006. aasta mai lõpus oli PRIA bilansis kajastuvatest nõuetest ja ettemaksetest, laenu- ja liisingunõuetest 31.12.2005. a seisuga inventeerimata 98% (1 012 859 235 krooni suuruses summas), ning muudest kohustustest ja saadud ettemaksetest oli inventeerimata samuti 98% (601 824 042 krooni suuruses summas).

Riigi raamatupidamise üldeeskirja kohaselt tuleb vähemalt üks kord aastas sooritada riigiraamatupidamiskohustuslase üksuse kõigi oluliste varade ja kohustuste põhjalik inventuur (aastainventuur). Seda tuleb teha kas aruandeaasta lõpu seisuga või kuni kaks kuud enne aruandeaasta lõppu.³

Inventeerimata olid järgmised PRIA nõuded ja ettemaksed:

- nõuded toetuste ja siirete eest Euroopa Komisjoni vastu 946 552 578 krooni;
- muud toetustega seotud nõuded 7 042 882 krooni;
- ettemakstud toetused 10 917 765 krooni;
- laenu- ja liisingunõuete pikaajaline osa nominaalväärtuses Euroopa Komisjoni vastu 48 346 010 krooni.

Inventeerimata olid järgmised PRIA kohustused ja saadud ettemaksed:

- toetuste ja siirete kohustused 352 546 275 krooni;
- muud kohustused 2 878 671 krooni;
- Euroopa Komisjonilt toetusteks saadud ettemaksed 246 399 095 krooni.

PRIA juhtkond põhjendas nõuete ja kohustuste inventeerimata jätmist väljamaksete ja toetuste tagasi- nõuete rohkusega ning saldovõrdluste saatmise suure töömahuga. Riigikontroll on seisukohal, et toimingute töömahukusega ei tohi põhjendada valdava osa nõuete ja kohustuste inventeerimata jätmist. Riigikontroll juhtis sellele tähelepanu, mille järel PRIA alustas saldode inventuuri 2006. aasta mai lõpus, s.o siis, kui riigi raamatupidamise üldeeskirjast lähtudes 2005. aasta saldoandmikes enam muudatusi teha ei oleks tohtinud.⁴ Ministeeriumi valitsemisala 2005. aasta raamatupidamise aastaaruande kinnitamise (08.06.2006. a) ja ka audititoimingute lõppemise ajaks polnud inventeerimine lõppenud.

1.2. Hinnang tehinguklasside majandusaasta aruandes kajastamise õigsuse ja tehingute seaduslikkuse kohta

- Arvestades punktis 1.1 toodud märkuse mõju, ei saanud Riigikontroll anda hinnangut kohustuste ja nõuete saldode kajastamise õigsusele Põllumajandusministeeriumi 2005. a

³ Riigi raamatupidamise üldeeskiri, § 50 lg 2

⁴ Riigi raamatupidamise üldeeskiri, §9 lg5,6

raamatupidamise aastaaruandes. Ülejäänud kontrollitud tehinguklasside saldod on Riigikontrolli hinnangul Põllumajandusministeeriumi raamatupidamise aastaaruandes 31.12.2005. a seisuga olulises osas õigesti kajastatud.

- **Riigikontrolli hinnangul olid valimisse langenud majandustehingud sooritatud olulises osas kooskõlas nende tehingute kohta käivate olulisemate õigusaktidega.⁵**

1.3. Ülemääraste laovaru eest tasumise kohustuse kajastamata jätmine

Põllumajandusministeerium ei ole oma raamatupidamise aastaaruandes näidanud kohustust maksta Euroopa Liidu eelarvesse 714 834 760 krooni. Nimetatud maksekohustus tekkis 2005. aastal, kui Euroopa Komisjon kohustas Eestit tasuma liidu eelarvesse Euroopa Liiduga ühinemise hetkel Eestis olnud ülemääraste laovarude eest.

Raamatupidamise Toimkonna juhendi nr 8 (“Eraldised, potentsiaalsed kohustused ja potentsiaalsed varad”) järgi tuleks selline kohustus kajastada selle kohustuse täitmise eest vastutava raamatupidamiskohustuslase bilansis. Vastuskirjas Riigikontrolli 2005. aasta auditi “Rahandusministeeriumi valitsemisala raamatupidamiskorraldus ja tehingute seaduslikkus 2004. aastal” kontrolliaruande eelnõule selgitas rahandusminister, et kohustus maksta ülemääraste laovarude eest peaks olema kajastatud Põllumajandusministeeriumi aruandes, kuna see kohustus ei tulene mitte Rahandusministeeriumi, vaid Põllumajandusministeeriumi põhiülesannetest. Põllumajandusministeerium on sellest rahandusministri seisukohast teadlik, kuid pole nõus nimetatud kohustust ministeeriumi aruandes kajastama. Seda kohustust ei kajasta 31.12.2005. a seisuga koostatud raamatupidamise aastaaruandes ükski riigiraamatupidamiskohustuslane.

Riigikontrolli hinnangul tuleb riigi majandusaasta koondaruandes kajastada kohustus ülemääraste laovarude eest. Riigi majandusaasta aruandesse jõuavad andmed ministeeriumide raamatupidamisaruannetest. Põllumajandusministeerium ja Rahandusministeerium oleksid pidanud saavutama kokkuleppe ülemääraste laovarude eest tasumise kohustuse kajastamise osas.

---

⁵ Õigusaktide nimekiri, millele vastavust Riigikontroll moodustatud valimi alusel kontrollis, on toodud auditi iseloomustuses.

2. Muud tähelepanekud

Järgnevalt on esitatud tähelepanekud raamatupidamisarvestuse, tehingute seaduslikkuse ja sisekontrollisüsteemi toimimise kohta, mis summade ebaolulisuse tõttu ei mõjuta Riigikontrolli hinnangut kontrollitud tehinguklasside saldode õigsuse ja tehingute seaduslikkuse kohta, kuid viitavad puudustele sisekontrollisüsteemis. Riigikontroll peab nendele probleemidele tähelepanu juhtimist oluliseks seetõttu, et sisekontrollisüsteem peab kaitsma varasid ja ressursse, tagama juhtimis põhimõtetest kinnipidamise, raamatupidamisarvestuse täpsuse ja täielikkuse ning usaldusväärse finants- ja juhtimisteabe õigeaegse esitamise.

Aruandes ei ole kajastatud auditeerimise käigus leitud vähem tähtsaid puudusi, mille ilmnemise asjaolud on suhteliselt tavapärased ja mille mõju pole märkimisväärne. Selliste puuduste likvideerimise vajadusele on auditeeritu tähelepanu juhitud kas neile saadetud märgukirjas või auditi käigus.

2.1. Puudused PRIA raamatupidamiskorralduses

PRIA sisekontrollisüsteemis ja raamatupidamisarvestuse korralduses esines olulisi puudujääke.

- Ameti raamatupidamisarvestus on killustatud. Raamatupidamisarvestust peetakse kahes struktuuriüksuses: raamatupidamisbüroos tegevuskulude ja finantsosakonnas toetuste osas. Seda tehakse kolmes erinevas programmis, mis omavahel ei ühildu. Seetõttu on koondandmeid ameti kohta võimalik saada vaid erinevais programmides kajastatavaid andmeid eelnevalt koondades ja töödeldes, mis on töömahukas ja võib olla vigade tekke põhjuseks. Ameti selgituse kohaselt on väljatöötamisel uus, kogu PRIA raamatupidamisarvestust hõlmav raamatupidamisprogramm, mis on kavas kasutusele võtta 2006. aasta oktoobriks.
- Vastutus ameti raamatupidamisarvestuse korralduse eest on hajutatud. PRIA peadirektor ei olnud määranud asutuse raamatupidamisarvestuse eest vastutavat isikut.

Kuigi PRIA põhimääruse järgi on ameti pearaamatupidajale alluva raamatupidamisbüroo ülesandeks eelarve järgimise tagamine ja raamatupidamise korraldamine,⁶ täitis büroo seda ülesannet vaid osaliselt. Ameti eelarve kasutamise kohta oli pearaamatupidajal teavet vaid 9% ulatuses (159 miljonit krooni), 91% ulatuses tegi (ligi 1,7 miljardit krooni - PRIA makstud toetused) eelarve kasutamise üle järelevalvet finantsosakond. Pearaamatupidajal ei olnud pidevat ülevaadet makstud toetusi kajastavas raamatupidamisprogrammis tehtud kannetest ega toetustega tehtud tehingutest. Finantsosakond esitas raamatupidamisbüroole neis programmides tehtud koondkanded kord kvartalis. Ameti raamatupidamisbüroos puudusid dokumendid toetustega seotud nõuete ja kohustuste igakuise võrdlemise kohta⁷, millest võib järeldada, et neid võrdlusi ei olnud tehtud ning andmed olid üle kontrollimata. Amet on alustanud ettevalmistusi struktuurimuudatuseks, et korrastada vastutus raamatupidamisarvestuse eest PRIAs tervikuna.

2.2. Riigieelarve seaduse nõuete eiramine

2.2.1. Vead eelarve koostamisel

PRIA aastaelarved ei vastanud tegelikule olukorrale. 2004. aastal kandis amet 2005. aastasse üle ligi 174,5 miljonit krooni (sellest 91% moodustasid põllumajandustoetusteks kavandatud summad), 2005. aastal kandis amet 2006. aastasse üle 336,7 miljonit krooni (sellest 98% olid põllumajandustoetusteks kavandatud summad). PRIA eelarvesse kavandati toetusteks antavad summad, lähtudes Põllumajandusministeeriumi koostatud finantsplaanidest.

⁶ Põllumajandusministri 21.07.2000. a määrus nr 52 "Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ameti põhimäärus"

⁷ Riigi raamatupidamise üldeeskiri, § 50 lg 1

Asjaolu, et ameti eelarve ülejääk on aastast aastasse suurenenud, viitab vajadusele parandada ametile eraldatava raha planeerimist Põllumajandusministeeriumis.

2.2.2. Investeeringute tegemine tegevuskulude arvelt

Põhivara soetuste ja parenduste kajastamisel raamatupidamises tuleb lähtuda tehingu sisust. Varade soetused, mis vastavad põhivara kriteeriumidele (maksumus 30 000 krooni ja enam, kasutusiga üle ühe aasta), tuleb kajastada põhivara soetustena, vaatamata sellele, millise eelarveartikli arvelt need on soetatud. Põhivara soetusmaksumuse hulka arvatakse ostuhind ja soetamisega otseselt seotud kulutused. Varaobjekt tuleb kajastada bilansis, kui see on seotud raamatupidamiskohustuslasele seatud eesmärkide täitmisega.

Põllumajandusministeeriumi valitsemisala asutused on 2005. aastal teinud investeeringuid tegevuskuludeks ettenähtud eelarve arvelt. Näiteks:

- PRIA oli MAK⁸ tehnilise abi (toetusmeede) raames ning Phare⁹ ja Transition Facility¹⁰ projektide tegevuskuludeks ning PRIA-le riigieelarvest tegevuskuludeks eraldatud rahast teinud investeeringuid 3,75 miljoni krooni eest. Näiteks on Transition Facility projekti raames ostetud graafikajaamu summas 483 000 krooni, MAK tehnilise abi raames Integreeritud Administratsiooni ja Kontrollisüsteemi (IACS) tarkvara summas 294 000 krooni ning Phare projekti raames server summas 132 000 krooni.
- PRIA oli kasutusrendiperioodi lõppemisel ostanud liisingufirmalt jääkmaksumusega välja kolm sõiduautot Volkswagen Bora (väljalaskeaasta 2000). Ühe sõiduauto maksumus oli liisingufirma esitatud arve alusel 29 999,99 krooni, millele lisandus vahendustasu 3000 krooni (summad ilma käibemaksuta), mis teeb ühe auto soetusmaksumuseks 32 999,99 krooni. Autode eest tasuti tegevuskulude eelarvest; amet ei olnud sõidukeid põhivarana arvele võtnud, vaid kandnud kuludesse.
- Põllumajandusuuringute Keskus oli kajastanud majanduskuluna ja tasunud majanduskulude eelarvest mullaproovide triipkoodide süsteemi rakendustööd ning laboriseadmete aluskonstruktsioonid kokku summas 317 326 krooni.

Riigikontrolli arvates on nimetatud asutused esitanud oma kassalise täitmise aruandes eksitavat infot majanduskulude ning põhivara soetamise ja renoveerimise kulude kohta, näidates põhivara soetamise ja renoveerimise kulutusi tegelikest väiksemana ning majanduskulusid tegelikest suuremana.

2.2.3. Ettemaksete tegemine eelarveaasta lõpul

Riigieelarve seadus lubab järgmisesse eelarveaastasse ülekantavaid kulusid kasutada üksnes selle eelarveaasta jooksul, millesse raha üle kanti. Põllumajandusministeeriumi valitsemisala asutused pole seda nõuet alati järginud ning teinud aasta lõpul alusetuid ettemakseid. Näiteks:

- PRIA oli teinud Phare projektideks eraldatud raha ning maaelu arengukava tehnilise abi kaasfinantseeringu arvelt 2005. aasta lõpul ettemakseid vähemalt 3,5 miljoni krooni eest, sest mitmed 2004. aastaks kavandatud projektid käivitusid hilinemisega. 2005. a lõpus ettemaksete tegemata jätmisel ei oleks PRIA-l olnud kogu projektide kaasfinantseerimiseks vajalikku raha.
- Põllumajandusuuringute Keskus oli aasta lõpul teinud ettemakseid laboriseadmete ja kemikaalide ostmiseks summas 1 559 419 krooni.

---

⁸ Eesti Maaelu Arengukava 2004–2006

⁹ Euroopa Liidu liitumiseelne meede Kesk- ja Ida-Euroopa riikide institutsionaalse arengu kiirendamiseks ning haldussüsteemi ELi nõuetega vastavusse viimiseks.

¹⁰ Eesti administratsioonile suunatud EL abimeede, mille kaudu jätkatakse pärast liitumist Euroopa Liiduga Phare programmi raames finantseeritud valdkondade toetamist.

- Taimetoodangu Inspeksioon oli aasta lõpul teinud kaupade ja teenuste eest arvet saamata ettemakseid kogusummas 633 984 krooni.

Ettemakseid tehes ei ole nimetatud asutused järginud ka riigi raamatupidamise üldeeskirja nõuet vältida võimaluse korral ettemaksete tegemist.¹¹

Riigikontroll ei vaidlusta auditeeritute seisukohta, et eelnimetatud ettemaksete abil oli võimalik paremini kaasrahastada välisabist toetatavaid projekte. Samas peavad kõik välisabi toel teostatavad projektid riiklikul tasandil olema hoolikalt ja realistlikult planeeritud, et vältida viivitusi ja ootamatusi nende ellurakendamisel ning riski, et riigi kaasfinantseering jääb sihipäraselt kasutamata. Vead toimingu kavandamisel ja teostamisel ei õigusta riigieelarve seaduse nõuete täitmata jätmist.

2.3. Riigile ebasoodsad üüri- ja rendilepingud

Kuigi Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas on 2005. a tehtud jõupingutusi riigile ebasoodsatel tingimustel sõlmitud üüri- ja rendilepingute lõpetamiseks või riigile soodsamaks muutmiseks, on osa neist jätkuvalt riigile ebasoodsad.

Põllumajandusministeerium

- 01.03.2005. a muudeti 1998. a sõlmitud üürilepingut OÜga Maaelu Arengu Instituut Tartus Tuglase 13 asuva korterelamu-ärihoone üürimiseks, kuid ruumide üürihind on endiselt põhjendamatult madal – ligi 3 kr/m² kuus.
- OÜ-le Hiiumaa Agro on ministeerium rentinud 558 hektarit maad rendihinnaga 9500 krooni aastas s.o 17 kr/hektar.
- OÜ-le Tori Hobusekasvandus on renditud kinnistu suurusega 915 hektarit rendihinnaga 20 000 krooni aastas.

Põllumajandusministeerium on mitmete kinnisvaraobjektide võõrandamise ette näinud 2006. a vara müügiplaanis ning kinnitanud, et jätkab riigi vara kasutada andmise lepingute tingimuste läbivaatamist.

Veterinaar- ja Toiduamet

- Veterinaar- ja Toiduameti Pärnumaa Veterinaarkeskuse juhataja kasutas sarnaselt 2004. aastaga Pärnus ameti valduses olevat korterit üürimääraga 10 kr/m² kuus. Samuti üüris amet oma töötajale Tallinnas Kivila tänaval korterit üürihinnaga 15 kr/m² kuus.
- Veterinaar- ja Toiduamet on kuni 2010. a juulini andnud ASile Kesko Agro üürile Viljandi Veterinaarkeskuses asuvad ruumid üldpinnaga 308 m² ja üürihinnaga 7 kr/m² kuus. Samuti oli amet andnud eraisikutele üürile korteri Vihula vallas 9 kr/m² kuus ning korteri Pärnus 10 kr/m² kuus.
- Põlva Veterinaarkeskus on andnud FIE Mari Zõbinile ja OÜ-le Põlva Väikeloomakliinik tähtajatult üürile ruumid üürihinnaga 5 kr/m² kuus.
- Veterinaar- ja Toiduameti valduses on Sael Tule tänaval korter, mida ei kasutata. Tegemist on asutusele mittevajaliku varaga, mida ei kasutata riigivõimu teostamiseks ning millelt ei saada tulu. Mittevajaliku vara hoidmine ei ole põhjendatud ega säästlik, mistõttu on otstarbekas vara võõrandada.

---

¹¹ Riigi raamatupidamise üldeeskiri, § 15 lg 8

Riigikontroll on seisukohal, et Põllumajandusministeeriumi valitsemisala asutused ei ole nimetatud tehingute puhul silmas pidanud riigivaraseaduses sätestatud nõuet vältida tehingutes riigivaraga kahju ja suurendada kasu, mis riik võib neist tehingutest saada.¹²

2.4. Puudused riigihangete korraldamisel

Auditeerimisel tuvastati, et valitsemisalas on riigihankemenetlusi jäetud korraldamata 7,4 miljoni krooni ulatuses. Näiteks:

- Jõgeva Sordiaretuse Instituut oli ostnud väetisi ja muid kemikaale kokku ligi 2,5 miljoni krooni eest.
- Jõudluskontrolli Keskus, Jõgeva Sordiaretuse Instituut ja Taimetoodangu Inspeksioon olid ostnud kokku kütust enam kui 2,2 miljoni krooni eest.
- PRIA oli tellinud 2005. aastal otsepostitusteenuseid summas 600 980 krooni (AS Itella ja Balti Otsepostituse OÜ) ning ostnud kontoritarbeid summas 432 823 krooni (kokku üheksalt pakkujalt) riigihankemenetlust korraldamata. Samuti ei olnud ametis kinni peetud riigihangete seaduse nõudest esitada riigihanke deklaratsioon riigihangete registrile 10 päeva jooksul pärast hankelepingu sõlmimist.¹³
- Veterinaar- ja Toiduamet oli ostnud laboritarvikuid ja veterinaartõendite planke kokku 845 738 krooni eest.

2.5. Saadud vara ebasoodsatel tingimustel kasutamine

- Jõgeva Sordiaretuse Instituudi töötajad kasutavad eluasemena eluruume, mille instituut oli saanud Jõgeva vallalt kasutusvaldusesse, tasumata seejuures üüri.
- 2005. a veebruaris andis Põllumajandusministeerium Jõgeva vallale üle külalistemaja Hämarik. Jõgeva Vallavalitsus ja Jõgeva Sordiaretuse Instituut sõlmisid 2005. a aprillis viieks aastaks külalistemaja tasuta kasutamise lepingu. Instituut osutas külalistemajas majutusteenust. Külalistemaja tuludega katmata kulud kaeti instituudi põhitegevustest laekuvate tuludega.

Põhimääruse järgi on instituudi tegevusvaldkond põllumajanduskultuuride sordiaretus ja algseemnekasvatuse, taimekasvatuse alus- ja rakendusuuringud jms.¹⁴ Seega ei ole külalistemaja haldamine ja majutusteenuste osutamine seotud asutuse põhitegevusega, samuti toob selline tegevus kahjumit. Riigikontrolli arvates ei ole Jõgeva Sordiaretuse Instituudi kui riigi teadus- ja arendusasutuse tegevus seoses külalistemajaga põhjendatud ega säästlik.

---

¹² Riigivaraseadus, § 7 lg 3, § 18 lg 1

¹³ Riigihangete seadus, § 2 lg 9

¹⁴ Jõgeva Sordiaretusinstituudi põhimäärus, p 2

3. Eelmisel aastal tehtud ettepanekute rakendamine

Enamiku Riigikontrolli 2005. aasta kontrolliaruandes¹⁵ tehtud ettepanekutest oli ministeerium ellu viinud.

Sarnaselt varasemate aastatega kehtisid Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas mitmed riigile ebasoodsatel tingimustel sõlmitud üüri- ja rendilepingud (vt ka p 2.2).

Riigikontroll on korduvalt nentunud, et ministeerium ei ole rakendanud meetmeid kahjulike lepingute lõpetamiseks või soodsamaks muutmiseks.

---

¹⁵ Riigikontrolli arvamus Põllumajandusministeeriumi 2004. aasta majandusaasta aruande ja tehingute seaduslikkuse kohta

4. Ettepanekud

Põllumajandusministrile

- Kindlustada PRIA varade ja kohustuste inventeerimine vastavalt kehtivatele õigusaktidele.
- Tagada raamatupidamisarvestuse ja eelarvestamise nõuetekohane korraldamine ning seda kindlustava sisekontrollisüsteemi toimimine valitsemisalas bilansimahult ja eelarvelt suurimas asutuses Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ametis.
- Tagada PRIA raamatupidamise eest vastutava isiku määramine.
- Planeerida PRIA eelarve tegelikult eeldatavast rahavajadusest lähtudes.
- Parandada investeeringute kavandamist ning tagada, et asutuste eelarves kajastuksid põhivarade kavandatud soetused investeeringuna, mitte tegevuskuluna.
- Kiirendada riigile ebasoodsate üüri- ja rendilepingutingimuste läbivaatamist ning riigivõimu teostamiseks mittevajaliku vara võõrandamist.
- Tõhustada ministeeriumi kontrolli riigihangete seaduse järgimise üle valitsemisala asutustes.

Vabariigi Valitsusele

- Määrata riigiasutus, kes peab oma bilansis kajastama riigi kohustust maksta Euroopa Liidu eelarvesse 714 834 760 krooni, mis tekkis 2005. aastal seetõttu, et Euroopa Komisjon kohustas Eestit tegema makseid liidu eelarvesse Euroopa Liiduga ühinemise hetkel Eestis olnud ülemääraste laovarude eest.

/allkirjastatud digitaalselt/

Olav Lüüs
IV auditiosakonna peakontrolör

Põllumajandusministri vastus

PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Hr Olavi Lüüs
Riigikontroll

Teie 12.07.2006 nr OSIV-2-7.1/06/

Meie 01.08.2006 nr 1.5-3/6040-1

Kontrolliaruande eelnõu

Lugupeetav härra Lüüs

Oleme tutvunud Teie poolt koostatud auditi „Põllumajandusministeeriumi 2005. a raamatupidamise aastaaruande ja tehingute seaduslikkuse auditeerimine riigi 2005. a majandusaasta koondaruandele hinnangu andmiseks” kontrolliaruande eelnõuga.

Edastame Teile oma seisukohad kontrolliaruande eelnõus tehtud ettepanekute kohta. Samuti oleme valmis esitama täiendavaid tõendusdokumente ja selgitusi omapoolsete väidete ja kommentaaride kinnitamiseks.

Lugupidamisega

Ester Tuiksoo
Minister

Lisa(d): vastus kontrolliaruande eelnõule 4 lehel 1 eks

Margit Krieger, margit.krieger@agri.ee, 625 6159

PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Hr Olav Lüüs
Riigikontroll

Teie 12.07.2006 nr OSIV-2-7.1/06/

Meie 01.08.2006 nr 1.5-3/6040-1

Kontrolliaruande eelnõu

Lugupeetav härra Lüüs

Täname Teid läbiviidud auditi ja meeldiva koostöö eest. Teie poolt väljatoodud tähelepanekud ja soovitused aitavad kaasa juhtimis- ja kontrollisüsteemide tulemuslikkuse ja efektiivsuse parendamisele Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas.

Riigikontrolli seaduse § 50 lg 4 kohaselt esitame Teile omapoolsed seisukohad kontrolliaruande eelnõus sisalduvate hinnangute ja ettepanekute kohta.

Eelnõu p. 1.1. Märkus toetuste kajastamise kohta.

Käesolevaga kinnitame, et punktis 1.1. väljatoodud Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ameti (edaspidi PRIA) bilansis kajastuvad nõuded ja ettemaksed, laenu- ja liisingunõuded summas 1 012 859 235 krooni ning muud kohustused ja ettemaksed summas 601 824 042 krooni seisuga 31.12.2005 on inventeeritud.

Inventuuri tulemused kinnitavad eelpool nimetatud saldode õigsust ja usaldusväärust seisuga 31.12.2005. Välja arvatud bilansis kajastuvate nõuete ja ettemaksete saldo, mis aasta lõpu seisuga pidi olema 1 560 929.56 krooni väiksem. Vastavad paranduskanded on tehtud jaanuaris 2006. a.

Eelnõu p. 1.3. Ülemäärase laovaru eest tasumise kohustuse kajastamata jätmine.

Oleme jätkuvalt seisukohal, et suhkru üleliigse koguse eest Euroopa Komisjoni määrusega 832/2005/EÜ ja määrusega 651/2005/EÜ turult 30. novembriks 2005. a kõrvaldamata jäänud üleliigse suhkru eest sissenõutavate summade Euroopa Liidu eelarvesse kandmise tähtajad, määratud kohustuse kajastamine Põllumajandusministeeriumi raamatupidamise aastaaruandes ei ole õige.

Kuna Rahandusministeeriumi tegevusvaldkonda kuuluvad riigi eelarvepoliitika kavandamine, koordineerimine ja elluviimine, samuti maksu- ja tollipoliitika kavandamine ja elluviimine, aga ka riigi finantsvarade ja -kohustuste haldamine, on meie arvates asjakohane, et Eesti riigi Euroopa Liiduga liitumishetkel üleliigse suhkruvaruga seotud kulud oleksid võetud arvele ja kajastatud Rahandusministeeriumi raamatupidamisaruandes.

Ühtlasi juhime tähelepanu asjaolule, et üleliigse laovaru tasu seaduse alusel arvutab Maksu- ja Tolliamet käitlejatele määratud tasu suuruse ja teeb maksmisele kuuluva laovaru tasu käitlejale teatavaks maksuteatega ning käitlejad peavad tasu maksuma maksuhalduri pangakontole. Laovaru tasu laekub riigieelarvesse ning Põllumajandusministeeriumil ei ole ülevaadet selle kohta, kui palju üleliigse laovaru tasu Eesti ettevõtjatelt laekub.

Nimetatud seisukohad oleme Rahandusministeeriumile edastanud oma kirjas nr. 3.1.-8/4613-1, 31.05.2006.a.

Eelnõu p. 2.1. Puudused PRIA raamatupidamiskorralduses.

Arvestame Riigikontrolli seisukohtadega, mis puudutavad PRIA raamatupidamiskorralduse korrastamise ja tugevdamise vajadust. Nimetatud ettepanekute realiseerimiseks oleme planeerinud järgmised tegevused:

- Toetuste raamatupidamise arvestus viiakse alates oktoobrist 2006. a üle raamatupidamisprogrammi Axapta, mis võimaldab vähendada käsitsi töödeldavate andmete mahtu, integreerida erinevates infosüsteemides kajastatavad andmed ning lihtsustada koondaruannete ja -päringute koostamist.
- PRIA raamatupidamisarvestuse korraldamise eest vastutavaks isikuks määratakse ameti pearaamatupidaja. Selleks tehakse vastavad muudatused ja täpsustused nii Raamatupidamisbüroo, Finantsosakonna kui Haldusosakonna põhimäärustesse. Samuti viiakse vajalikud muudatused sisse vastavate tegevuste eest vastutavate ametnike ametijuhenditesse ning PRIA raamatupidamist ja finantsarvestust reguleerivatesse protseduurijuhenditesse hiljemalt 2006. a septembri lõpuks.
- PRIA varade ja kohustuste inventeerimise protseduurid viiakse vastavusse RÜE §-ga 51. Täiendused ja muudatused nimetatud nõuete täitmiseks sätestatakse vastavates protseduurijuhendites hiljemalt 2006. a septembris.

Eelnõu p. 2.2.1. Vead eelarve planeerimisel.

Põllumajandusministeerium ja PRIA on alustanud tegevuste kokkuleppimist, mis puudutab ettepanekut parandada finantsplaanide koostamist ning planeerida eelarve strateegilisi arengu- ja tegevuskavu arvesse võttes võimalikult täpselt.

Kasutamata eelarve jääk koosneb peamiselt turukorralduslikele meetmetele ettenähtud vahenditest. Vastavate meetmete rakendamine sõltub otseselt põllumajandussaaduste hindade arengust maailmaturul, mistõttu pole võimalik täpselt kavandada ka eelseisval perioodil väljamakstavaid toetusi. Juhul kui hindade tase maailmaturul on

kõrge, puudub vajadus eksporditoetuste maksmiseks ning eelarves ettenähtud välisabi jääb planeeritud summas kasutamata.

Eelnõu p. 2.3. Riigile ebasoodsad üüri- ja rendilepingud

- OÜ-le Maaelu Arengu Instituut üüritud kinnistu osas (asukohaga Tartu Tuglase 13) on alustatud müügimenetlusega.
- Rendilepingutest tulenevalt vaadatakse OÜ-le Hiiumaa Agro ja Tori Hobusekasvandusele renditud kinnistute rendihinnad täiendavalt üle 2006. aastal.
- Pärnumaa Veterinaar keskuse hoones asuvate pindade (2 korterit a 64 m²) üürihindade määramisel on aluseks võetud Pärnu Volikogu määruuses 17.04.2003 nr. 18 toodud eluruumide üüri piirmäärad.
- Tallinnas Kivila tänava korteri puhul kuulub üürimäär ülevaatamisele 2006. aasta lõpuks.
- Viljandi Veterinaar keskuses AS Kesko Agrole üüriti pinnad avaliku pakkumise teel. Pakkumisel osales üks soovija ning seetõttu kujunes antud pinnale enampakkumise hinnaks 7.- krooni /m² eest.
- Lääne-Virumaa Veterinaar keskuse poolt Ida-Virumaal Vihula vallas Koljakul väljaüüritud pinna puhul on tegemist veterinaarjaoskonna hoone ruumidega, kus osutab teenust piirkonna volitatud veterinaararst. Üüri summa on kooskõlas piirkonnas kehtiva tasemega.
- Põlva Veterinaar keskuse poolt on renditud pinnad veterinaarapteegile (FIE Mari Zöbin) ja piirkonna ainukesele loomakliinikule (OÜ Põlva Väikeloomakliinik). Hoone paikneb linna ääres ja üüri summa on kooskõlas piirkonnas kehtivate üürimääradega.
- Saue Tule tänaval asuv korter on kantud 2007. a erastamise kavasse ja planeeritakse müüa 2007. aastal.

Eelnõu p. 2.4. Puudused riigihangete korraldamisel.

Ministeerium planeerib valitsemisala asutustele 2006. aasta II poolaastal ja 2007. a jooksul koolituste korraldamist riigihangete alase töö parandamiseks ning seaduste täitmise tagamiseks, samuti uue, vastuvõetava "Riigihangete seaduse" tutvustamiseks.

Parandamiseks riigihangete korraldamist Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas on ministeerium korraldanud ja planeerib korraldada tsentraalseid riigihankeid, mille tulemusel edukaks tunnistatud pakkuvalt saavad teenuseid osta ka valitsemisala asutused.

2005.a. lõpus korraldati riigihangete trükiteenuste ostmiseks, sh veterinaaria ja toiduohutuslaste dokumentide blankettide soetamiseks Veterinaar- ja Toiduametile. Ministeerium on välja töötanud ning korraldab 2006. a autokütuste riigihanke. Antud hankega soetatakse kütust nii ministeeriumi ametiautode kui ka valitsemisalasse kuuluvate asutuste autodele.

Eelnõu p. 2.5. Saadud vara ebasoodsatel tingimustel kasutamine

Jõgeva Sordiaretuse Instituudi ja valla vahel sõlmitud kasutusvalduse lepingut külaliste maja ruumide kohta on mitmel korral arutatud ning külaliste maja ruumide majandusküsimus ja otstarbekus kuulub otsustamisele 2006. a lõpuks.

Eelnõu p. 3. Eelmisel aastal tehtud ettepanekute rakendamine.

Ministeerium on püüdnud Riigikontrolli kontrollaruandes toodud ettepanekuid ja märkusi arvestada ja järgida. Mitmetel juhtudel on tegemist pikaajaliste rendi- või üürilepingutega ning nende muutmine või lõpetamine on pikaajaline ja keeruline protsess.

OÜ Tori Hobusekasvandusega sõlmitud lepingu maksumus on 2003. a 12 000.- (kaheteistkümnelt tuhandelt) kroonilt tõusnud 2005. a 20 000.- (kahekümnele tuhandele) kroonile. Samas on tegemist ettevõtjaga, kes hooldab, säilitab ja aretab Tori hobuseid, kelle olemasolu on riigi kultuuriloole ja põllumajandustraditsioonidele eriti oluline.

OÜ-ga Tartu Agro 2000. a sõlmitud rendileping on 2005. a seisuga 8 korda kallinenud. 2000. a – rendimakse 10 000.- krooni aastas; 2005. a - 80 000.- krooni aastas. 2006. a II poolaastal vaadatakse rendisummad järjekordselt üle ning võimalusel korrigeeritakse hindu riigile soodsamas suunas.

Lugupidamisega

Ester Tuiksoo
Minister

Margit Krieger, margit.krieger@agri.ee, 625 6159